

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 11Co/36/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5122209676
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 04. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Vladimír Topoľančík
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2024:5122209676.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Vladimíra Topoľančíka a členov senátu JUDr. Evy Malíkovej a JUDr. Romana Tichého, v spore žalobcov: 1/ A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXXX/X, XXX XX D., štátny občan SR, 2/ E. B., F. G., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom C. XXXX/X, XXX XX D., štátna občianka SR, 3/ F. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXXX/X, XXX XX D., štátny občan SR, 4/ H. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom I. F. XXXX/XX, XXX XX D., štátna občianka SR, všetci žalobcovia právne zastúpení spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. Peter Kvak, s.r.o., so sídlom Kuzmányho 18, 010 01 Žilina, IČO: 50 304 267, proti žalovaným: 1/ J. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom L. XXXX/XXX, XXX XX D. – C., štátny občan SR, 2/ Union poisťovňa, a. s., so sídlom Karadžičova 10, 813 60 Bratislava, IČO: 31 322 051, o náhradu nemajetkovej ujmy, o odvolaní žalovaného 2/ proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 46C/98/2022-143 zo dňa 27.09.2023, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., III., IV. v časti predmetu konania týkajúceho sa žalovaného 2/ potvrdzuje.

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku VI., ktorým bol žalobcom 1/, 3/ a 4/ priznaný voči žalovanému 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % zo súdom priznaného plnenia, mení tak, že žalobcom 1/, 3/ a 4/ priznáva voči žalovanému 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., III. a IV. v časti predmetu konania týkajúceho sa žalovaného 1/, v celom výroku V. a v časti výroku VI., ktorým bol žalobcom 1/ až 4/ priznaný voči žalovanému 1/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % zo súdom priznaného plnenia, zostáva nedotknutý.

Rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. v časti predmetu konania týkajúceho sa žalovaného 2/, zrušuje a konanie žalobkyne 2/ vedené voči žalovanému 2/ v celom rozsahu zastavuje.

Žalovanému 2/ voči žalobkyni 2/ nárok na náhradu trov prvostupňového, a ani odvolacieho konania nepriznáva.

Žalobcom 1/, 3/ a 4/ voči žalovanému 2/ priznáva nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Žilina (aj „súd prvej inštancie“ príp. „okresný súd“) napadnutým rozsudkom uložil žalovaným 1/ a 2/ povinnosť uhradiť žalobcovi 1/ sumu 20.000,- eur a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť

druhého žalovaného (výrok I. napadnutého rozsudku), žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť uhradiť žalobkyni 2/ sumu 20.000,- eur, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného (výrok II. napadnutého rozsudku), žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť uhradiť žalobcovi 3/ sumu 15.000,- eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného (výrok III. napadnutého rozsudku), žalovaným 1/ a 2/ uložil povinnosť uhradiť žalobkyni 4/ sumu 10.000,- eur, a to do 3 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu jeho plnenia povinnosť druhého žalovaného (výrok IV. napadnutého rozsudku), v prevyšujúcej časti žalobu zamietol (výrok V. napadnutého rozsudku) a žalobcom 1/ až 4/ priznal proti žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % zo súdom priznaného plnenia (výrok VI. napadnutého rozsudku).

1.1 Súd prvej inštancie posúdil nároky žalobcov 1/ až 4/ ako nároky, ktoré vznikli následkom zásahu do osobnostných práv žalobcov v dôsledku správy o smrtelnej dopravnej nehode blízkej osoby – syna a súrodenca, keď poukázal na závery súdnej praxe, ktorá v týchto prípadoch pozostalým priznala právo na náhradu nemajetkovej ujmy vo forme peňažného zadosťučinenia. Konštatoval, že právnym základom tejto náhrady je zodpovednosť osoby, ktorá priamo zasiahla do práva na ochranu osobnosti, t. j. vodiča, pričom posúdenie zodpovednosti vodiča sa riadi ustanovením § 420 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), t. j. princípmi subjektívnej zodpovednosti a ak dôjde k zásahu prevádzkou motorového vozidla, Občiansky zákonník v ustanovení § 427 vymedzuje predpoklady náhrady škody a zodpovednosť prevádzateľa motorového vozidla ako osobitný prípad objektívnej zodpovednosti. Vyslovil, že pri určení zodpovednej osoby za nemajetkovú ujmu, ktorú utrpela na svojej osobnosti fyzická osoba, sa analogicky použije ustanovenie § 420 ods. 2 OZ, ktoré nevyklučuje analogické použitie § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka pri určení zodpovednej osoby za zásah proti osobnosti fyzickej osoby vyvolaný osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov. Pasívnu vecnú legitimáciu žalovaného 2/ súd prvej inštancie vyvodil z § 15 v spojení s § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Súd prvej inštancie pri danosti pasívnej vecnej legitimácie žalovaného 2/ vychádzal z rozhodnutí najvyšších súdnych autorít, a to predovšetkým z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR vo veci sp. zn. 6Mcdo/1/2016 z 31. júla 2017, ako aj z nálezu Ústavného súdu SR sp. zn. II. ÚS 965/2017-45, ktoré sa venovali práve problematike toho, či je poisťovňa v takýchto prípadoch uplatnených nárokov nemajetkovej ujmy pozostalých pasívne legitimovaným subjektom. Konštatoval, že otázka pasívnej legitimácie v konaní nebola sporná, pričom však považoval za potrebné vymedziť rozsah zodpovednosti a postavenie zodpovednostných subjektov. Vyslovil záver, že v danom prípade u žalovaných 1/ a 2/ nejde o solidaritu v zmysle § 438 ods. 1 OZ, keďže nároky žalobcov 1/ až 4/ voči žalovanému 1/ a voči žalovanému 2/ nemožno stotožňovať. Konštatoval, že nárok žalobcov 1/ až 4/ proti každému zo žalovaných vyplýva z iného právneho titulu (u žalovaného 1/ z jeho zodpovednosti za neoprávnený zásah a u žalovaného 2/ z jeho povinnosti poskytnúť plnenie podľa osobitného právneho predpisu, t. j. § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z. z.). Konštatoval, že v danom prípade nejde o neoprávnený zásah, ktorý by spôsobili spoločne obaja žalovaní, a mal za zrejmé, že žalobcovia nemôžu byť uspokojení so svojím nárokom od oboch povinných subjektov. Potom dospel k záveru, že je možné zaviazat' žalovaných na plnenie iba tak, že plnením jedného z nich zaniká v rozsahu tohto plnenia aj povinnosť druhého z nich poskytnúť žalobcom 1/ a 2/ (poznámka odvolacieho súdu: z obsahu rozsudku je zrejmé, že správne malo byť uvedené „žalobcom 1/ až 4/“) rovnaké plnenia.

1.2 Konštatoval, že platná právna úprava neustanovuje rozsah (výšku) peňažného zadosťučinenia, pričom túto výšku určuje súd na základe voľnej úvahy. Zdôraznil, že výška peňažného zadosťučinenia musí byť primeraná, pričom prvým kritériom pri rozhodnutí súdu o výške je závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy, pričom sa predpokladá, že čím závažnejšia bude táto ujma čo do svojho rozsahu, trvania, dôsledkov, odstrániteľnosti a pod., tým bude vyššia jej náhrada v peniazoch a druhým kritériom sú okolnosti, pri ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby. Za rozhodujúci pre posúdenie nároku súd prvej inštancie považoval pojem sekundárna obeť, ktorý predstavuje akúkoľvek osobu odlišnú od primárneho (priameho) poškodeného, ktorá je oprávnená požadovať náhradu za utrpenú nemajetkovú ujmu, vzniknutú v priamej nadväznosti na ujmu priameho poškodeného. V spore mal preukázané, že neoprávneným konaním žalovaného 1/ (poistenca žalovaného 2/) bolo zasiahnuté nielen do práva na život syna žalobcov 1/ a 2/ a súrodenca žalobcov 3/ a 4/, ale tiež do ich práva na súkromie a rodinný život, pričom tento zásah nastal momentom smrti J. B. (t.j. dňa XX.X.XXXX) a následky tohto zásahu v podobe rôznej formy nemateriálnej ujmy (šoku, traumy, smútku a straty zo spoločenstva s blízkou osobou) u žalobcov stále pretrvávajú. Konštatoval, že tieto skutočnosti neboli

medzi stranami sporné, avšak sporná bola výška žalobcami uplatneného nároku. Poukázal na to, že strata blízkej osoby je nenapraviteľná a nereparovateľná, čím bola splnená požiadavka prezumovaná § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, teda právo žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, keďže zadostučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa nezdá byť dostačujúce v prípade smrti blízkej osoby v dôsledku konania inej osoby. Uzavrel, že zásah do emocionálnej sféry fyzickej osoby spôsobený protiprávnym konaním tretej osoby, následkom ktorej je úmrtie blízkej osoby, zakladá právo domáhať sa ochrany osobnosti podľa ustanovení Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti. Vyslovil záver, že realizácia ochrany je vo výlučnom záujme osôb, ktoré sú v takom úzkom vzťahu k postihnutej fyzickej osobe, že ochrana integrity osobnosti aj po smrti je ich osobným záujmom. Zdôraznil, že v prejednávanom spore sa jedná o najbližších príbuzných, z výsluchov ktorých jednoznačne vyplynulo, že smrť J. B. zasiahla do ich osobnostnej sféry. Súd prvej inštancie sa tiež stotožnil s tvrdením, že u každého zo žalobcov došlo k inému zásahu, ktorý sa odrážal v navrhovanom výroku rozsudku. Najsilnejšiu väzbu v prejednávanej veci konštatoval medzi žalobcami 1/ a 2/ a zosnulým, nakoľko sa jedná o vzťah rodiča a jeho dieťaťa, pričom má za to, že žiaden rodič by nemal zažiť taký traumatický zážitok, akým je smrť jeho dieťaťa. Poukázal na to, že v prejednávanom prípade sa jednalo o smrť dospelého syna žalobcov 1/ a 2/, ktorý žil v čase smrti v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi, osobne sa o nich staral, podporoval ich finančne, materiálne, no najmä emocionálne. Upriamil pozornosť na vážne ochorenie matky - žalobkyne 2/ s tým, že zosnulý bol oporou nielen pre ňu, ale aj pre svojho otca (žalobcu 1/), ktorému poskytoval prostredníctvom participácie na starostlivosti o matku určitú pomoc a uľahčenie v bežnom živote. Dospel k záveru, že zosnulý J. B. bol pre oboch svojich rodičov veľkou oporou, žil s nimi v spoločnej domácnosti, podieľal sa na jej fungovaní a sám sa o rodičov staral, pričom súd prvej inštancie zdôraznil, že sám nemal svoju rodinu, t. j. manželku/partnerku a deti a všetku svoju lásku a starostlivosť sústredil na rodičov a súrodencov, s ktorými mal nadštandardné vzťahy a veľmi blízke väzby. Zdôraznil, že žalobcovia 1/ a 2/ svoj žalobný nárok nepostavili na tom, že smrť ich syna mal za následok vznik psychiatrickej či inej diagnózy, a tento odôvodnili tým, že tragická smrť syna im spôsobila výraznú emocionálnu bolesť, ktorá predstavuje zásah do ich osobnostnej sféry. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie nepovažoval za potrebné preukázať existenciu lekárskej diagnózy, ktorá by vznikla ako následok traumatického zážitku. Súčasne túto skutočnosť zohľadnil aj pri priznaní výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď dospel k záveru o priznaní nižšej ako žalobcami požadovanej sumy náhrady nemajetkovej ujmy a túto priznal každému zo žalobcov 1/ a 2/ v sume 20.000,- eur a v presahujúcej časti (t. j. v rozdielne požadovanej sumy 30.000,- eur a priznanej sumy 20.000,- eur) žalobu zamietol.

1.3 Vo vzťahu k nároku žalobcov 3/ a 4/ (t. j. súrodencov zosnulého) súd prvej inštancie primárne zdôraznil, že mu neprináleží ničím znižovať či znevažovať kvalitu súrodeneckých vzťahov, avšak má za to, že vzťah rodiča a dieťa je vzťahom výnimočným, osobitným, a preto aj smrť dieťaťa pre rodiča logicky predstavuje v bežnej fungujúcej rodine výraznejšiu traumou pre rodiča. Z vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalobcovia 3/ a 4/ so zosnulým J. B. mali blízky súrodenecký vzťah, avšak vo vzťahu k obojmu súrodencom s ohľadom na výsledky dokazovania dospel k odlišnostiam, ktoré zohľadnil pri priznaní výšky nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch. Vychádzal z toho, že žalobca 3/ mal so zosnulým nielen blízky súrodenecký vzťah, ale aj vzťah kamarátsky a smrťou J. B. stratil brata a blízku osobu – kamaráta, keďže spolu trávili čas na dennej báze, boli si najbližšími osobami a spoločne sa podieľali osobne a intenzívne na starostlivosti o rodičov. Na základe uvedeného dospel k záveru, že ujma žalobcu 3/ a jej vyjadrenie v peniazoch je v tomto smere vyššia ako u žalobkyne 4/, pri ktorej súd zohľadnil tú skutočnosť, že obidvaja synovia (zosnulý aj žalobca 3/) sa delili o povinnosti v domácnosti a starostlivosti o rodičov, predovšetkým o matku a z opisu okolností dospel k záveru, že smrťou J. B. sa preniesla ťarcha zodpovednosti a určitý „tlak“ práve na žalobcu 3/, ktorý býva so svojimi rodičmi a osobne sa o nich stará. Dospel k záveru, že doposiaľ sa o tieto povinnosti delili obidvaja bratia, vzájomne sa odbremenili, a preto z uvedených dôvodov vyhodnotil nárok žalobcu 3/ vo vzťahu k jeho osobnej ujme za výraznejší, čo potom premietol do výšky priznanej nemajetkovej ujmy. Súd prvej inštancie prihliadol aj na následky zásahu do osobnostnej sféry žalobcu 3/, ktorý sa zúčastnil obhliadky tela svojho brata, a táto traumatizujúca udalosť a smrť brata mali následky aj na jeho zdravie, keď trpí nespavosťou, nočnými morami a so smrťou brata sa nevie vnútorne vyrovnáť. Z uvedených dôvodov potom priznal žalobcovi 3/ nárok na nemajetkovú ujmu v sume 15.000,- eur a vo zvyšnej časti nárok zamietol. U žalobkyne 4/ súd prvej inštancie zhodne ako u žalobcu 3/ konštatoval, že vzťah s nebohým mala blízky a intenzívny, avšak upriamil pozornosť na to, že na rozdiel od žalobcu 3/ žije vo vlastnej domácnosti a na starostlivosti o rodičov participuje s ohľadom na svoje možnosti. Konštatoval, že smrť brata sa jej dotkla výrazne v emocionálnej sfére a s touto stratou sa úplne nevyrovnala, čo vyplynulo z jej vyjadrenia, že o uvedenom

nedokáže hovoriť s cudzími ľuďmi. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že strata brata predstavuje ujmu v osobnostnej sfére, ktorá predstavuje absenciu blízkej osoby ochotnej pomôcť, alebo iba byť nablízku. Z uvedených dôvodov priznal žalobkyni 4/ náhradu nemajetkovej ujmy v sume 10.000,- eur, t. j. vo výške, ktorej sa žalobkyňa 4/ domáhala podanou žalobou.

1.4 Ohľadom výšky náhrady nemajetkovej ujmy súd vychádzal z dostupnej judikatúry, z osobitosti prejednávanej veci, vykonaného dokazovania, predovšetkým výsluchom žalobcov, ale aj z judikatúry v obdobných veciach, a to rozsudku Krajského súdu v Prešove vo veci sp. zn. 10Co/5/2018, rozsudku Krajského súdu v Košiciach vo veci sp. zn. 9Co/462/2016, a to v prípade rozhodnutia o nároku žalobcov 2/ a 3/. V prípade určenia výšky nároku žalobcov 1/ a 2/ vychádzal z rozsudku Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6Co/176/2016, rozsudku Krajského súdu v Prešove vo veci sp. zn. 7Co/137/2018 a rozsudku Krajského súdu v Trnave vo veci sp. zn. 9Co/56/2019.

1.5 O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 až 257 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) v spojení s § 262 ods. 1 a 2 CSP, keď v spore považoval za úspešnú stranu žalobcu 1/ až 4/, nakoľko základ nároku bol dôvodný a jeho výška závisela od úvahy súdu.

2. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalovaný 2/ odvolanie. Navrhol, aby odvolací súd zmenil rozsudok súdu prvej inštancie tak, že zaviazže žalovaných 1/ a 2/ zaplatiť žalobkyni 1/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,- eur, žalobcovi 2/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 5.000,- eur, žalobcovi 3/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3.000,- eur a žalobkyni 4/ náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 3.000,- eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká do výšky poskytnutého plnenia povinnosť druhého žalovaného a priznal nárok na náhradu trov konania v súlade s vyhláškou.

2.1 Žalobca 2/ podal odvolanie proti rozsudku z dôvodov prezumovaných v ustanovení § 365 ods. 1 písm. f) CSP, t. j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, ako aj z dôvodu prezumovaného § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t. j. že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

2.2 Žalovaný 2/ sa nestotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku, pričom mal za to, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, nakoľko sa vôbec nezaoberal majetkovými pomermi škodcu, či priznaná výška nemajetkovej ujmy pre neho nebude likvidačná. Zdôraznil, že počas konania sa žalovaný 1/ jasne vyjadril, že nemá finančné prostriedky na úhradu nemajetkovej ujmy v takej výške, ako požadujú žalobcovia, prejavil úprimnú ľútosť a z jeho výsluchu bolo evidentné, že ho vzniknutá situácia mrzí a snažil sa ju zmierniť aj zaslaním ospravedlňujúceho listu a odhadu nákladov vzniknutých v súvislosti s pohrebom J. B..

2.3 Žalovaný 2/ sa súčasne nestotožnil so závermi súdu prvej inštancie o priznanej výške nemajetkovej ujmy a v tomto kontexte považuje rozhodnutie súdu prvej inštancie za nesprávne a jeho odôvodnenie za nedostatočné a arbitrárne. Zdôraznil, že platná právna úprava nestanovuje výšku nemajetkovej ujmy, túto určuje len súd. Vyslovil, že z hľadiska právnej istoty nemôžu byť súdne rozhodnutia „prekvapivé“ a priznávaná výška má byť pre povinnú stranu predvídateľná v zmysle jej primeranosti zohľadňujúcej závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Má za to, že výška nemajetkovej ujmy by mala vychádzať z detailného dokazovania vzťahov medzi príbuznými a zomrelými, pričom by sa mala skúmať najmä intenzita ich vzťahu, vek zomrelých a pozostalých, existenčná závislosť na zomrelých, okolnosti, za akých došlo k vzniku ujmy a podobne. Žalovaný 2/ sa domnieva, že priznaná suma je vzhľadom na okolnosti daného prípadu rozhodnutia súdu v obdobných veciach neadekvátna, keď odkazy súdu prvej inštancie vo vzťahu k výške nemajetkovej ujmy žalobcov 1/ a 2/, ako aj žalobcov 3/ a 4/, nie sú odkazmi na prípady obdobné, či skutkovo podobné a rozhodnutia, na ktoré odkazoval súd prvej inštancie, t. j. rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 6C/176/2016, rozsudok Krajského súdu v Prešove sp. zn. 7Co/137/2018, rozsudok Krajského súdu v Trnave, sp. zn. 9Co/56/2019 (vo vzťahu k nárokom žalobcov 1/ a 2/) a rozsudok Krajského súdu v Prešove, sp. zn. 10Co/5/2018, rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 9Co/462/2016 (vo vzťahu k nárokom žalobcov 3/ a 4/) neposudzovali podobné prípady. Zdôraznil, že súd poukázal aj na také rozhodnutia, v ktorých bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy v značne nižších sumách, a že odignoroval odkaz žalovaného na rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 5Co/116/2020, ktorý v uvedenom rozhodnutí priznal žalobkyniam sumu 3.000,- eur a 5.000,- eur, z čoho vychádzal aj návrh na mimosúdne vyrovnanie sporu pre žalobkyňu,

ktorý však žalobkyňa odmietla. Žalovaný má za to, že súd prihliadol len na intenzitu vzťahu nebohého syna a brata so žalobcami a len okrajovo na skutočnosť, že žalovaný 1/ vyjadril žalobcom niekoľkokrát ľútosť nad spôsobenou ujmu a nahradil výdavky spojené s pohrebom zosnulého. Má za to, že súd prvej inštancie v rozhodnutí nevzal do úvahy ďalšie podstatné okolnosti, akými sú nebanlivé konanie žalovaného 1/, ktorý dopravnú nehodu zapríčinil (podľa jeho vyjadrenia bol oslepený slnkom a nevidel prichádzajúceho cyklistu), a teda nešlo o závažnú okolnosť, akou je v mnohých prípadoch napr. vedenie vozidla pod vplyvom alkoholu a pod. – neexistenciu finančnej alebo inej majetkovej závislosti medzi žalobcami a ich synom/bratom, - nepreukázanie žiadnych vážnejších následkov, akými sú v mnohých prípadoch napr. zdravotné či psychické problémy a pod.. Žalovaný 2/ má za to, že v danom prípade je priznaná suma privysoká a nezodpovedá závažnosti vzniknutej ujmy žalobcov. Poukázal na to, že z výsluchov vyplynulo, že nebohý syn pomáhal rodičom s domácnosťou, avšak uvedené je bežný jav, ak rodičia a deti žijú v spoločnej domácnosti a deti už nie sú nezaopatrené. Taktiež poukázal na to, že z výsluchov vyplynulo, že žalobcovia 1/ až 3/ spolu s nebohým J. B. sa skladali na chod domácnosti, avšak nebolo preukázané, že by žalobcovia boli finančne odkázaní na nebohého J. B.. Uviedol, že pokiaľ nebohý J. B. finančne občas vypomohol svojim súrodencom, tak uvedené neznamena, že by boli na ňom finančne závislí. Taktiež zdôraznil, že o rodičov na dôchodku sa najviac staral nebohý J. B. a žalobca 3/, ktorí si starostlivosť delili medzi seba, a preto vo svetle judikatúry žalobcom 1/ a 2/ konajúci súd priznal veľmi vysokú nemajetkovú ujmu, ktorá nie je adekvátna k ich strate, nakoľko žalobcovia 1/ a 2/ neprišli o svoje jediné dieťa a v spoločnej domácnosti s nimi aj naďalej žije žalobca 3/ a žalobkyňa 4/ ich pravidelne navštevuje. Žalovaný 2/ má súčasne za to, že žalobcom 3/ a 4/ bola poukázaná vysoká nemajetková ujma, napriek tomu, že v konaní bolo preukázané, že súrodenci mali spolu pekný vzťah a boli často v kontakte, tak uvedené rozhodnutie značne vybočuje z rámca priznaných súm. Žalovaný 2/ má za to, že pokiaľ by súd prihliadal na majetkové pomery škodcu a pokiaľ by správne prihliadal na okolnosti na strane zomrelého syna žalobcov (vek 40 rokov), za ktorých došlo k dopravnej nehode, nebolo možné priznať takú výšku náhrady ako prvostupňový súd priznal.

2.4 Žalovaný 2/ súčasne namietal, že súd vo výroku VI. rozhodol o priznaní nároku na náhradu trov konania v prospech žalovaných 1/ až 4/ v rozsahu až 100 % zo súdom priznaného plnenia, keď má za to, že základ pre výpočet trov konania, z ktorého má byť súdom priznané plnenie, teda 65.000,- eur je v rozpore s vyhláškou č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, v zmysle ktorej tarifnou odmenou pre účely výpočtu trov konania o náhradu nemajetkovej ujmy je suma vo výške 2.000,- eur.

3. Žalobcovia 1/ až 4/ sa prostredníctvom svojho právneho zástupcu vyjadrili k žalobe dňa 18.12.2023 (v danom čase bola žalobkyňa 2/ už mŕtva, nakoľko zomrela dňa XX.XX.XXXX). Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovaného 2/, ktorý poukazoval na to, že prvostupňový súd sa náležite nezaoberal majetkovými pomermi žalovaného 1/ a jeho postojom k vzniknutej tragickej udalosti, tak uvedené tvrdenie je podľa žalobcov nesprávne, vzhľadom na skutočnosť, že súd v tomto smere vykonal dokazovanie výsluchom žalovaného 1/, pričom žalovaný 1/ ani žalovaný 2/ likvidačný charakter výšky nemajetkovej ujmy nenamietali a v rámci konania nepreukázali. Žalobcovia súčasne poukázali na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ vo veci Haasová, C-22/2012, v zmysle ktorého je nemajetková ujma v obdobných prípadoch pokrytá aj v rámci zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami, kde je povinné zmluvné poistenie komerčnej poisťovne. V danej súvislosti poukázali na to, že nemajetková ujma priznaná prvostupňovým súdom vzhľadom na § 7 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., ktorý nastavuje poistné krytie na niekoľko miliónov eur, predstavuje iba minimálne percento zo stanoveného limitu, a preto sa domnievajú, že nie je dôvod čiastky odškodnenia priznávať v neprimerane nízkych sumách, ale naopak, prijať také pravidlá, aby finančná kompenzácia bola vyvážením znehodnotených úzkych citových väzieb a zároveň sa v nej odzrkadľovala hierarchia spoločenských hodnôt náhrady priznávanej v iných prípadoch a v neposlednom rade, aby reagovala na vývoj ekonomiky a cien.

3.1 Žalobcovia sa súčasne nestotožnili s námietkou žalovaného 2/ spočívajúcou v tom, že rozsudok súdu prvej inštancie je v kontexte priznanej výšky nemajetkovej ujmy nedostatočne odôvodnený a arbitrárný. Majú za to, že súd prvej inštancie odôvodnil výšku nemajetkovej ujmy dostatočne, pričom podrobne opísal konkrétne okolnosti prípadu, ktoré právne vyhodnotil v kontexte dostupnej judikatúry v obdobných veciach pri určení výšky nemajetkovej ujmy. Pokiaľ žalovaný 2/ v rámci odôvodnenia odvolania čiastočne analyzuje judikatúru, ktorú prvostupňový súd spomenul v rámci odôvodnenia samotného rozsudku, zdôraznili, že rovnako ako prvostupňový súd už uviedol, že v prípade nemajetkovej

ujmy sa jedná vždy o jedinečné a individuálne okolnosti prípadu, ktoré nie je možné nájsť v presnej zhode v iných rozhodnutiach, keď aj v danej súvislosti prvostupňový súd jasne uvádzal, že pri určení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal primárne z vykonaného dokazovania, ktoré aplikoval na príslušné ustanovenia zákona pri zohľadnení obdobných rozhodnutí, ktoré vždy boli právoplatne ukončené. Na posilnenie dôvodov pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy žalobcovia vo vzťahu k uvedeniu obdobných prípadov poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/92/2015 v spojení s rozhodnutím Krajského súdu Bratislava sp. zn. 6Co/217/2014 a rozhodnutie Okresného súdu Bratislava II. sp. zn. 18C/76/2012, ktorý priznal za smrť dcéry 2 x 40.000,- eur za zásah do práv rodičov, na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 5Co/264/2017 v spojení s rozhodnutím Okresného súdu Topoľčany sp. zn. 6C/143/2015, ktorým priznal náhradu nemajetkovej ujmy za smrť dcéry 25.000,- eur za zásah do práv matky, rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 17Co/212/2015 v spojení s rozhodnutím Okresného súdu Humenné sp. zn. 12C/60/2011, ktorým priznal náhradu nemajetkovej ujmy za smrť syna 2 x 20.000,- eur za zásah do práv rodičov, rozhodnutie Krajského súdu Prešov sp. zn. 7Co/137/2008 zo dňa 28.02.2019, ktorým priznal náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 20.000,- eur za smrť dcéry, rozhodnutie Krajského súdu Bratislava sp. zn. 4Co/470/2011 zo dňa 20.2.2013, ktorým potvrdil rozhodnutie okresného súdu, ktorý priznal náhradu nemajetkovej ujmy každému z rodičov po 24.895,44 eur za smrť dcéry, rozhodnutie Krajského súdu Trnava sp. zn. 24Co/479/2012 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Trnava sp. zn. 12C/71/2019, ktorým priznal pozostalému otcovi náhradu nemajetkovej ujmy 25.000,- eur za smrť 18-ročného syna, rozhodnutie Krajského súdu Trnava sp. zn. 24Co/479/2012 zo dňa 13.11.2013, ktorým potvrdil rozhodnutie okresného súdu, ktorým priznal náhradu nemajetkovej ujmy rodičovi 25.000,- eur za smrť syna, rozhodnutie Krajského súdu Žilina sp. zn. 9Co/61/2010 zo dňa 31.3.2010, ktorým potvrdil rozhodnutie Okresného súdu Dolný Kubín sp. zn. 7C/59/2008, ktorým bola každému z rodičov priznaná náhrada nemajetkovej ujmy 17.000,- eur za smrť dcéry, pričom podľa odôvodnenia súdu pri určení nemajetkovej ujmy tento vzal do úvahy, že žalobcovia sú dobre situovaní a že zásah nemal následky v ich finančnej situácii, ako aj rozhodnutie Okresného súdu Čadca sp. zn. 14C/31/2010 zo 16.2.2011, ktorým priznal náhradu nemajetkovej ujmy každému z rodičov 25.000,- eur za stratu dieťaťa. Vo vzťahu na odkaz žalovaného 2/ na rozhodnutie Krajského súdu Žilina sp. zn. 5Co/16/2020 žalobcovia poukázali na to, že uvedený prípad sa v zásadnom rozsahu odlišuje od prejednávaneho prípadu, nakoľko primárna obeť bola v dôchodkovom veku a pozostalými bol jej manžel, ktorý sa počas konania chcel vzdať akéhokoľvek nároku, a tiež dve samostatne zárobkovo činné a finančne nezávislé dcéry, ktoré s usmrtenou osobou netvorili spoločnú domácnosť. Majú za to, že takýto prípad je skôr skutkovou raritou a nemožno ho skutkovo stotožniť s prejednanou vecou. Na základe uvedeného žalobcovia navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a zaviazal žalovaného 2/ na náhradu trov konania.

4. Žalovaný 2/ v odvolacej replike poukázal na to, že on si je vedomý, že prvostupňový súd vykonal dokazovanie výsluchom žalovaného 1/, avšak domnieva sa, že tento výsluch, pri ktorom žalovaný 1/ prejavil ľútosť nad tým, čo sa stalo, a že sa v rámci svojich možností snažil poskytnúť pozostalým aspoň akú - takú satisfakciu, prvostupňový súd nezohľadnil pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy. Žalovaný 2/ má za to, že rovnako súd prvej inštancie nezohľadnil okolnosti, za ktorých došlo k dopravnej nehode, keď výška nemajetkovej ujmy by mala vychádzať z detailného dokazovania vzťahu medzi príbuznými a zomrelými, pričom by sa mala skúmať najmä intenzita ich vzťahu, vek zomrelých a pozostalých, existenčná závislosť na zomrelých, pričom zdôraznil, že sa má skúmať aj postoj škodcu a miera jeho zavinenia a podobne.

4.1 Pokiaľ žalobcovia vo vyjadrení k odvolaniu poukázali na to, že nemajetková ujma priznaná prvostupňovým súdom predstavuje iba minimálne percento zo zákonom stanoveného limitu poistného krytia, má žalovaný 2/ za to, že zákon č. 381/2001 Z.z. stanovuje maximálny limit poistného krytia a uvedený limit nemá absolútne žiadny vplyv na stanovenie výšky nemajetkovej ujmy. Zdôraznil, že platná právna úprava neustanovuje výšku nemajetkovej ujmy, a túto určuje len súd, pričom z hľadiska právnej istoty súdne rozhodnutia nemôžu byť „prekvapivé“ a priznaná výška má byť pre povinnú stranu predvídateľná. Zdôraznil, že súd musí pri rozhodovaní o výške náhrady nemajetkovej ujmy prihliadnuť na zásadu proporcionality a priznaná suma musí byť vzhľadom na všetky okolnosti daného prípadu primeraná, a to bez ohľadu na to, v akej výške je stanovené maximálne poistné krytie v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z.. V uvedenej súvislosti poukázal na § 12 ods. 2 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý stanovuje maximálnu výšku odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu a v zmysle uvedeného, ak by išlo o odškodnenie obete trestného činu, výška nemajetkovej ujmy by predstavovala sumu 16.150,- eur. V tejto súvislosti

poukázal na to, že z pohľadu zákonodarcu je táto suma nižšia ako suma náhrady nemajetkovej ujmy priznaná žalobcom 1/ a 2/ v prejednávanej spore a zodpovedá primeranému odškodneniu obetí trestných činov. Má za to, že trauma, ktorú utrpia obeť trestného činu a ich pozostalí, je výrazne vyššia ako trauma, ktorú utrpia pozostalí po obeti smrtelnej dopravnej nehody. Žalovaný súčasne okrem už v odvolaní uvedeného na podporu svojich tvrdení o neprimeranosti v napadnutom rozsudku určených výšok náhrady nemajetkovej ujmy poukázal na rozhodnutia súdov Slovenskej republiky, v rámci ktorých boli pozostalým priznané nižšie sumy, a to na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/75/2020 zo dňa 28.10.2021 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Zvolen č. k. 7C/33/2018-212 zo dňa 02.07.2020, ktorým bola žalobcom, ktorí boli rodičia maloletej obeť dopravnej nehody, priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každému po 10.000,- eur, ako aj rozhodnutie Okresného súdu Bratislava V., ktorý vo svojom rozhodnutí zo dňa 19.06.2019 sp. zn. 42C/273/2015 priznal žalobcom maloletej obeť dopravnej nehody každému 15.000,- eur. Na základe uvedeného žalovaný 2/ zotrval na svojom odvolacom návrhu.

5. Žalobcovia v odvolacej duplike zdôraznili, že prvostupňový súd vykonal procesne bezchybným spôsobom výsluch žalovaného 1/ ku všetkým skutočnostiam relevantným pre správne rozhodnutie vo veci a rovnako sa zaoberal aj vyjadrením žalovaného 1/ zo dňa 02.03.2023 na čl. 61, a tieto skutočnosti aj riadne opísal v odôvodnení odvolaním napadnutého rozhodnutia. Podľa ich názoru neobstojí námietka žalovaného 2/, nakoľko súd prvej inštancie jasne zastabilizoval všetky okolnosti potrebné pre rozhodnutie vo veci, vrátane okolností, za ktorých došlo k dopravnej nehode, teda že žalovaný 1/ ako vodič motorového vozidla z nedbanlivosti spôsobil smrť cyklistovi, pričom porušil dôležitú povinnosť mu uloženú zákonom č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke (§ 19 ods. 4), keď pri odbočovaní nedal prednosť v jazde cyklistovi, pričom išlo o frekventovanú cestu, kde je možné bezpochyby rozumne predpokladať pohyb cyklistov, motorových vozidiel, a tiež iných účastníkov cestnej premávky.

5.1 Vo vzťahu k argumentácii žalovaného 2/ týkajúcej sa porovnania výšky nemajetkovej ujmy s výškou nemajetkovej ujmy prezumovanou § 12 ods. 2 zákona č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a doplnení niektorých zákonov, žalobcovia ju nepovažujú za právne aplikovateľnú, ktorá by bola aj v rámci stabilnej judikatúry súdov použiteľná. Zdôraznili, že žalovaný 2/ nesprávne stabilizuje postavenie žalobcov ako pozostalých po obeti smrtelnej dopravnej nehody, ktorí podľa jeho názoru nie sú v pozícii obetí trestného činu, resp. ich pozostalí z dôvodu, že za smrteľnú dopravnú nehodu bol žalovaný 1/ uznaný za vinného z prečinu trestného činu usmrtenia podľa § 149 ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona za použitia § 138 písm. h) Trestného zákona.

5.2 Vo vzťahu k žalovaným 2/ uvádzanému rozhodnutiu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 11Co/75/2020 zo dňa 28.10.2021 v spojení s rozhodnutím Okresného súdu Zvolen č. k. 7C/33/2018-212 zo dňa 02.07.2020, na ktoré žalovaný 2/ poukazoval, žalobcovia uviedli, že v uvedenej veci boli žalobcami rodičia maloletej obeť dopravnej nehody, ktorým bola priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každému po 10.000,- eur, keď v uvedenom prípade bolo preukázané spoluzavinenie žalobcov, čím sa uvedený prípad odlišuje v zásadnom rozsahu od prejednávanej prípadu. Na základe uvedeného žalobcovia navrhli, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v celom rozsahu potvrdil.

6. Strany sporu v odvolacom konaní žiadne ďalšie podania neprodukovali.

7. Odvolací súd pred vykonaním odvolacieho prieskumu zistil, že žalobkyňa 2/ v odvolacom konaní (po podaní odvolania zo strany žalovaného 2/) zomrela, a to dňa XX.XX.XXXX. Podľa § 161 ods. 1 Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak, súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Podľa § 161 ods. 2 CSP, ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví. V nadväznosti na uvedené odvolací súd poukazuje na § 61 CSP, podľa ktorého procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak ten, komu ju zákon priznáva. V zmysle § 62 CSP, ak strana nemá procesnú subjektivitu, súd konanie zastaví. Podľa § 63 ods. 1 a 2 CSP, ak strana zomrie počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončí, súd posúdi podľa povahy sporu, či má konanie zastaviť, alebo či v ňom môže pokračovať. V konaní súd pokračuje najmä vtedy, ak ide o majetkový spor. Súd rozhodne, že v konaní pokračuje s dedičmi strany, prípadne s tými, na ktorých podľa výsledku dedičského konania prešlo právo alebo povinnosť, o ktorú v konaní ide, a to len čo sa skončí konanie o dedičstve. Z citovaných ustanovení vyplýva, že súd konanie zastaví, keď v právnom predpise je určitá skutková podstata podmienená existenciou strany sporu, takže pre nedostatok jeho

existencie by konanie stratilo význam. Ide najmä o prípady, keď neprichádza do úvahy prechod práv a záväzkov strany sporu, ktorá smrťou stratila spôsobilosť byť stranou sporu, na jej právneho nástupcu, resp. o prípady, keď hmotné právo nedovoľuje, aby sa pokračovalo v konaní proti inému subjektu ako pôvodnej strane sporu. V prejednávanom spore sa žalobkyňa 2/ domáhala nárokov vyplývajúcich z práva na ochranu osobnosti, pričom právo na ochranu osobnosti ako právo osobnej povahy smrťou fyzickej osoby zaniká a neprechádza na dedičov. Osobám uvedeným v ust. § 15 Občianskeho zákonníka vzniká originálne právo na ochranu osobnosti zomrelej fyzickej osoby, do práv ktorej bolo zasiahnuté. Návrh týchto osôb nemôže byť však uplatnený v konaní vedenom o návrhu (žalobe), ktorý podala ešte za svojho života fyzická osoba. Konanie o návrhu zomrelej fyzickej osoby na ochranu osobnosti sa musí zastaviť, pretože odpadol dôvod, pre ktorý sa začalo (porovnaj napr. (Rc) 3Cdo 98/1995, (Rc) 1Cdo 116/1996, prípadne sp. zn. 2Cdo 3/2012). V poslednom uvádzanom Najvyšší súd SR výslovne konštatoval, že smrťou oprávnenej osoby zaniká aj právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pretože táto mala byť poskytnutá za účelom zmiernenia, vyváženia ňou utrpenej nemajetkovej ujmy, avšak tento účel už plniť nemôže. Na základe vyššie uvedeného, keďže žalobkyňa 2/ zomrela skôr, ako došlo k právoplatnému skončeniu konania v časti ňou uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy (vzhľadom na povahu uplatneného nároku sa jedná o právo, ktoré smrťou oprávnenej osoby neprechádza na dedičov), odvolací súd podľa § 391 ods. 1 CSP zrušil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku II. v časti, v ktorej nenadobudol právoplatnosť (t. j. v časti týkajúcej sa súdom prvej inštancie priznaného nároku žalobkyne 2/ voči žalovanému 2/), ako aj v časti výroku VI. týkajúceho sa nároku na náhradu trov konania žalobkyne 2/ voči žalovanému 2/ a konanie z dôvodu existencie neodstrániteľnej procesnej podmienky konania, t. j. absencie procesnej subjektivity na strane žalobkyne 2/, v časti, v ktorej sa žalobkyňa 2/ domáhala náhrady nemajetkovej ujmy voči žalovanému 2/, zastavil a súčasne o práve na náhradu trov prvostupňového, ako aj odvolacieho konania, medzi žalobkyňou 2/ a žalovaným 2/ rozhodol tak, že žalovanému 2/ voči žalobkyňou 2/ právo na náhradu trov prvostupňového a odvolacieho konania nepriznal.

8. Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací (§ 34 CSP) následne preskúmal napadnutý rozsudok na základe podaného odvolania žalovaného 2/ v rozsahu danom § 379 CSP a § 380 CSP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) napadnutý rozsudok vo výrokoch I., III. a IV. v častiach týkajúcich sa nárokov uplatnených žalobcami 1/, 3/ a 4/ voči žalovanému 2/ podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil. V súvisiacom výroku VI. v časti týkajúcej sa nároku na náhradu trov konania medzi žalobcami 1/, 3/ a 4/ a žalovaným 2/ rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku. Rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., II., III., IV. a V. vo vzťahu k nárokom medzi žalobcami 1/ až 4/ a žalovaným 1/, ako aj vo výroku V. v celom rozsahu a vo výroku VI. v časti nároku na náhradu trov konania medzi žalobcami 1/ až 4/ a žalovaným 1/ ponechal nedotknutý, nakoľko nebol predmetom odvolacieho konania.

9. Rozsudok súdu prvej inštancie bol odvolaním napadnutý z dôvodu prezumovaného § 365 ods. 1 písm. h) CSP, t. j. že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci z dôvodu prezumovaného § 365 ods. 1 písm. f) CSP, t. j. že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, pričom súčasne namietal, že v kontexte priznanej výšky nemajetkovej ujmy je rozhodnutie súdu prvej inštancie nedostatočne odôvodnené a arbitrárne, čo za splnenia kvalifikovaných podmienok zakladá odvolací dôvod prezumovaný § 365 ods. 1 písm. b) CSP, t. j. že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Krajský súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce námietky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust.

§ 220 ods. 2 CSP. Odvolací súd zdôrazňuje, že súd prvej inštancie dôsledne uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal výsledky vykonaného dokazovania, riadne citoval právne predpisy, ktoré na prejednávaný prípad aplikoval a z nich vyvodil svoje právne závery, ktoré riadne vysvetlil, pričom dostatočne a presvedčivo objasnil, z akých úvah vychádzal. Jeho rozhodnutie tak nemožno považovať za také, ktoré by bolo v rozpore s čl. 46 ods. 1 Ústavy SR. Pri výklade aplikácie právnych predpisov sa súd prvej inštancie neodchýlil od znenia príslušných ustanovení, nepoprel ich účel ani podstatu, a preto rozhodnutie odvolací súd považoval za ústavne konformné. Z uvedených dôvodov

sa krajský súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

11. Krajský súd vo všeobecnosti zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bola strana pred všeobecným súdom úspešná, teda aby sa rozhodlo v súlade s jej požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nepatrí ani právo strany sporu vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

12. Východiskovo je zo strany odvolacieho súdu nevyhnutné poukázať na principiálnu zodpovednosť odvolateľa za obsahové vymedzenie svojho odvolania a súvisiacu viazanosť odvolacieho súdu odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP). Z uvedeného vyplýva, že odvolací súd nemôže v sporovom/kontradiktórnom konaní nahrádzať nevyhnutnú procesnú aktivitu odvolateľa a formulovať namiesto neho odvolacie dôvody, resp. preskúmať rozhodnutie na základe iných než stranou sporu v odvolaní vznesených námietok.

13. Pre zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku odvolací súd uvádza:

14. Žalovaný 2/ v odvolaní primárne namietal, že konajúci súd sa vôbec nezaoberal majetkovými pomermi škodcu (žalovaného 1/), či priznaná výška nemajetkovej ujmy pre neho nebude likvidačná, keď žalovaný 1/ sa v priebehu konania vyjadril, že nemá finančné prostriedky na úhradu nemajetkovej ujmy v takej výške, ako požadujú žalobcovia. Vo vzťahu k uvedenej odvolacej námietke odvolací súd východiskovo považuje za potrebné vyjadriť sa k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, tak ako ju prezumuje zákon č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej aj „zákon č. 381/2001 Z. z.“). Účelom uvedeného zákona je poskytnutie právnej ochrany poškodeného škodovými následkami zapríčinenými motorovým vozidlom škodcu. Právnu ochranu poškodeného zákon zabezpečuje jednak tým, že poškodenému priznáva právo na náhradu škody priamo proti poisťovni, s ktorým škodca uzavrel poistnú zmluvu a jednak tým, že v rámci združenia zodpovednostných poisťovní zakladá vznik poistného garančného fondu, z ktorého sa odškodňujú obeť dopravných nehôd, ktorým škodu spôsobilo nepoistené alebo neznáme motorové vozidlo. Účelom povinného zmluvného poistenia je teda zabezpečiť čo najväčšie zmiernenie príkorí poškodeného, ktoré mu vznikli v súvislosti so škodovou udalosťou spôsobenou prevádzkovateľom motorového vozidla, a to vo sfére materiálnej ako aj nemateriálnej ujmy. Na uvedené nadväzuje ust. § 4 ods. 2 a ods. 3 zákona č. 381/2001 Z. z., ktoré upravuje právo poisteného (škodcu), aby poisťovateľ z poistenia zodpovednosti za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody, prípadne nemajetkovej ujmy. V kontexte uvedeného odvolací súd poukazuje na to, že v bežnom živote nie je ničím neobvyklým, že škodca vzhľadom na výšku škody spôsobenej poškodenému prevádzkou motorového vozidla nemá dostatok finančných prostriedkov na úhradu tejto škody. Práve na tento účel, aby nárok poškodeného bol reálne vymožiteľný, slúži povinné zmluvné poistenie prevádzkovateľa motorového vozidla a v neposlednom rade priamy nárok poškodeného voči poisťovateľovi škodcu, tak ako ho prezumuje § 15 zákona č. 381/2001 Z.z.. Odvolací súd na jednej strane dáva za pravdu žalovanému 2/, že samotný žalovaný 1/ sa vyjadril, že nemá dostatočné množstvo finančných prostriedkov na to, aby žalobcom uhradil nemajetkovú ujmu v nimi požadovanej výške, avšak na druhej strane zdôrazňuje, že práve z účelu povinného zmluvného poistenia vyplýva, že poisťovateľ škodcu je tým subjektom, ktorý v rámci povinného zmluvného poistenia uhrádza náhradu škody, ktorá bola poškodenému spôsobená prevádzkou poisteného motorového vozidla. V kontexte uvedeného odvolací súd v konkrétnostiach prejednávaneho prípadu nepovažuje tvrdenú platobnú neschopnosť žalovaného 1/ uhradiť nemajetkovú ujmu vo výške priznanej súdom prvej inštancie za tak podstatnú skutočnosť, ktorá by mala relevantný vplyv na súdom priznanú výšku náhrady nemajetkovej ujmy. V tejto súvislosti odvolací súd upriamuje pozornosť na to, že ním vyslovenému názoru zodpovedá aj správanie sa žalovaného 1/, ktorý odvolaním (napriek tomu, že objektívne mal vedomosť o priznanej výške náhrady nemajetkovej ujmy) nenapadol rozsudok súdu prvej inštancie.

15. Odvolateľ súčasne namietal záver súdu prvej inštancie ohľadne výšky priznanej nemajetkovej ujmy, keď mal za to, že odkaz súdu prvej inštancie na rozhodnutia odvolacích súdov v rámci odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je adekvátny, nakoľko rozhodnutia odvolacích súdov vychádzali z iných skutkových základov. V súvislosti s touto námietkou odvolací súd poukazuje na body 33. až 37. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, kde súd prvej inštancie zodpovedajúcim spôsobom popísal východiská, z ktorých vychádzal pri určení výšky nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobcom, a tieto následne vyčerpávajúcim spôsobom vyhodnotil, pričom odvolací súd sa s týmito závermi súdu prvej inštancie v celom rozsahu stotožňuje, a preto ich nepovažuje za potrebné opakovať. Pokiaľ súd prvej inštancie (iba) príkladmo poukázal na viaceré rozhodnutia odvolacích súdov, nemožno tieto odkazy chápať ako nenáležité, ale skôr ako vymedzenie určitého rámca, v ktorom sa rozhodovacia činnosť všeobecných súdov Slovenskej republiky pri posudzovaní výšky náhrad nemajetkovej ujmy v peniazoch aktuálne pohybuje a je z nej zrejmé, že východiskovým faktorom pre určenie výšky je posúdenie individuálnych okolností toho - ktorého prípadu. Súd prvej inštancie, ako už bolo uvedené, individuálne posúdil skutočnosti relevantné pre určenie výšky nemajetkovej ujmy. Odvolací súd zdôrazňuje, že žalobcovia 1/ a 2/ (v rámci odvolacieho prieskumu iba žalobca 1/) ako rodičia zosnulého J. B. a žalobcovia 3/ a 4/ ako súrodenci zosnulého tvorili jednu rodinu, pričom zosnulý J. B. si počas svojho života nezaložil svoju vlastnú rodinu, nemal deti ani manželku, z čoho možno vyvodiť, že jeho citové väzby vo vzťahu k žalobcom neboli „oslabené“, prípadne dané do ústrania citovými väzbami k (iným pre neho) bližším osobám, akými sú napríklad deti, manželka, dlhoročná družka, keď uvedené vyplynulo aj z výpovedí samotných žalobcov a svedkov vypočutých v konaní. Je zrejmé, že zosnulý tvoril so žalobcami (napriek tomu, že žalobkyňa 4/ už nebývala v spoločnej domácnosti) ucelenú sociálnu jednotku s existujúcimi komplexnými emocionálnymi, ako aj sociálnymi väzbami, čo - tak ako vyplynulo z výpovedí samotných žalobcov - sa odzrkadľovalo v každodennom živote tejto rodiny. Možno dať potom za pravdu žalobcom, že dosah úmrtia zosnulého ich zasiahol nielen po emocionálnej stránke, ale do určitej miery aj sociálnej stránke, keď samotný zosnulý zdieľal so svojimi rodičmi žalobcami 1/ a 2/, ako aj so svojím bratom žalovaným 3/ spoločnú domácnosť, na fungovaní ktorej sa potom nepochybne podieľal osobnostne aj materiálne. V kontexte uvedeného potom skutočnosti, na ktoré poukazyval žalovaný 2/, a to správanie sa žalovaného 1/ po predmetnej smrteľnej nehode k žalobcom, keď žalovaný 1/ sa im ospravedlnil, uhradil náklady spojené s pohrebom, nie je takým dominantným faktorom, ktorý by bol spôsobilý znížiť rozsah následku smrti J. B. vo vzťahu k žalobcom. Taktiež argumentácia žalovaného 2/ ohľadne vzniku samotného následku, keď zosnulý J. B. skonal pri dopravnej nehode zavinenej nedbanlivostným konaním žalovaného 1/ v konečnom dôsledku nemení nič na tom, že žalobcovia prišli o milovanú osobu a spôsob zavinenia, prípadne jeho rozsah, ako aj následne správanie škodcu po dopravnej nehode, malo vplyv na sankciu uloženú žalovanému 1/ ako škodcovi v rámci trestného konania.

16. V kontexte uvedeného odvolací súd považuje úvahu súdu prvej inštancie a jeho závery ohľadne výšky priznanej nemajetkovej ujmy v peniazoch v konkrétnostiach prejednávanej veci za primeranú, nevybočujúcu z rámca aktuálnej rozhodovacej činnosti súdov, pričom poukazuje aj na tú skutočnosť, že zosnulý J. B. následkom dopravnej nehody zomrel dňa XX.XX.XXXX, v čom je potrebné prihliadať aj na reálnu hodnotu sumy priznanej nemajetkovej ujmy.

17. Odvolací súd súčasne poukazuje na to, že judikatúra súdov Slovenskej republiky sa zaoberala otázkou komparovania výšky náhrady nemajetkovej ujmy s limitmi nemajetkovej ujmy stanovenými pri odškodňovaní obetí úmyselných trestných činov. V čase dopravnej nehody otázku odškodňovania obetí trestných činov upravoval zákon č. 274/2017 Z. z. o obetiach trestných činov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorý síce upravuje odškodňovanie obetí násilných trestných činov, avšak jedná sa o (paušálne) odškodňovanie zo strany štátu. Vychádza z možnosti odškodnenia pri rozdielnych právnych, ako aj skutkových východiskách, ako je to v prípade náhrady nemajetkovej ujmy prezumovanej § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka. Zatiaľ čo koncepcia náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch upravená § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka vychádza z úvahy súdu spočívajúcej v posúdení závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, z ktorých k porušeniu práva došlo, koncepcia odškodnenia za spôsobenú nemajetkovú ujmu prezumovaná zákonom č. 274/2017 Z. z. vychádza z exaktne stanoveného rozsahu odškodnenia obetí násilných trestných činov (viď § 12 ods. 2 uvedeného zákona) pri maximálnej možnej sume odškodnenia (viď § 13 uvedeného zákona). Akceptovanie argumentácie žalovaného 2/ by malo za následok nepriamu ingerenciu štátu pri určovaní výšky (limitov) nemajetkovej ujmy, keď samotný zákonodarca (tak ako už bolo uvedené) stanovuje podmienky jej priznania a určenia výšky na základe individuálneho posúdenia osobitností toho - ktorého

prípade, a to bez stanovenia osobitných limitov. Nemožno teda vychádzať len z matematického výpočtu stanoveného zákonom č. 274/2017 Z. z. bez vysporiadania sa so zákonnými kritériami majúcimi vplyv na určenie výšky náhrady a v každom prípade je potrebné zohľadniť i atribút primeranosti slúžiaci na dosiahnutie účelu kompenzácie. V tejto súvislosti odvolací súd opätovne zdôrazňuje, že smrť blízkej osoby predstavuje absolútnu a nenahraditeľnú stratu a pre blízkych traumatizujúcu udalosť s dlhotrvajúcou nemožnosťou vyrovnáť sa s ňou. Pretože v prípadoch mimoriadnej súdržnosti rodiny, o aký na základe výsledkov vykonania dokazovania išlo i v prejednávannej veci, nebolo možné túto skutočnosť prehliadať a vychádzať zo „všeobecnej“ komparácie existencie blízkeho rodinného vzťahu medzi žalobcami a pozostalým, s rodinnými vzťahmi medzi obdobnými príbuznými v iných súdmi posudzovaných prípadoch (vo vzťahu k odlišným východiskám pre posúdenie nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd a náhrad prislúchajúcich obetiam násilných trestných činov sa v uvedenom zmysle vyjadril Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 3Cdo/163/2019 zo dňa 10. decembra 2020).

18. Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výrokov I., III. a IV. ako vecne správny potvrdil.

19. Žalovaný 2/ napadol rozsudok súdu prvej inštancie odvolaním aj čo do výroku VI., ktorým súd prvej inštancie rozhodol o priznaní nároku na náhradu trov konania v prospech žalobcov 1/ až 4/ v rozsahu 100 % zo súdom priznaného plnenia, keď namietal základ pre výpočet trov konania, ktorým má byť súdom priznané plnenie, teda 65.000,- eur, pričom poukázal na rozpor uvedeného záveru s vyhláškou č. 655/2004 Z. z. o odmenách advokátov za poskytovanie právnych služieb a odkázal na § 10 ods. 8 vyhlášky. V intenciách vyššie uvedenej námietky odvolací súd poukazuje na ust. § 262 ods. 1 CSP, podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Z uvedeného je zrejmé, že rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, bol v danom prípade odvolaním napadnutý rozsudok. V tomto rozhodnutí mal potom súd prvej inštancie rozhodnúť o nároku na náhradu trov konania. Súd prvej inštancie však do výroku o nároku na náhradu trov konania poňal aj záver, ktorý sa týka rozhodnutia podľa § 262 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Z uvedeného vyplýva nenáležité rozšírenie výroku napadnutého rozsudku o nároku na náhradu trov konania, keď tento výrok sa má týkať iba rozsahu nároku na náhradu trov konania jednej strany sporu vo vzťahu k druhej strane sporu. V danom prípade však z formulácie výroku VI. napadnutého rozsudku, a to z časti „zo súdom priznaného plnenia“ možno do určitej miery vyvodiť, že súd s týmto vyjadrením prezumoval výšku tarifnej hodnoty pre výpočet odmeny prezumovanej vyhláškou MS SR č. 655/2004

Z. z., čo sa však prieči koncepcii dvojfázového rozhodovania o trovách konania predpokladajúceho, že prvé rozhodnutie súdu prvej inštancie v rozhodnutí, ktorým sa skončí konanie vo veci, sa dotýka len (rozsahu) nároku na náhradu trov konania a až druhé, následné rozhodnutie súdu prvej inštancie o výške náhrady určí výšku náhrady škody. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na ust. § 357 písm. m) CSP, podľa ktorého je odvolanie prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania a nie o ich výške, na rozhodnutie o ktorom je v zmysle § 262 ods. 2 CSP poverený súdny úradník, ktorý o ňom rozhoduje samostatným uznesením. Z uvedených dôvodov potom rozhodnutie súdu prvej inštancie vykazuje známky zmatečnosti, a preto ho odvolací súd v rozsahu napadnutom žalovaným 2/ zmenil a žalobcom 1/, 3/ a 4/ priznal voči žalovanému 2/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

20. Odvolací súd súčasne rozhodol o nároku na náhradu trov odvolacieho konania podľa § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a ust. § 396 ods. 1 CSP tak, že žalobcom 1/, 3/ a 4/ priznal voči žalovanému 2/, ktorý nebol v odvolacom konaní ani len čiastočne úspešný, keďže rozsudok súdu prvej inštancie odvolací súd v odvolaní napadnutom rozsahu potvrdil, nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

21. O výške trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

22. O nároku na náhradu trov prvoinštančného, ako aj odvolacieho konania medzi žalobkyňou 2/ a žalovaným 2/, odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 2 CSP v spojení s § 256 ods. 1 CSP tak, že

žalovanému 2/ voči žalobkyni 2/ právo na náhradu trov konania nepriznal, nakoľko k zastaveniu konania medzi žalobkyňou 2/ a žalovaným 2/ došlo z dôvodu úmrtia žalobkyne 2/.

23. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)